Læsekasser st

Med tematiske læsekasser og en ny fælles vejledning vil CFU styrke danskundervisning – i tæt samarbejde med skolebiblioteket.

Af Trine Ferdinand, danskkonsulent i dansk, CFU KP

Hvad skal der til for at få unge til at gribe en bog – og faktisk få lyst til at læse den? Mens både læselyst og læsekompetencer er under pres, peger nye tanker om danskundervisningen i en anden retning: Læsning behøver ikke være noget, eleverne sidder alene med.

Læselyst blandt unge er under pres. Samtidig viser nye PISA undersøgelser, at danske 15-årige læser markant dårligere end tidligere.

De vigende læsekompetencer har været genstand for stor opmærksomhed, fordi udviklingen peger på en udfordring, som ikke alene handler om læsefærdigheder, men også om elevernes forhold til læsning. Når færre unge oplever læsning som meningsfuld og engagerende, bliver arbejdet med læselyst og læsekultur vigtigere end nogensinde.

Et selvstændigt indsatsområde

Netop derfor er det interessant, at *Læsning og læsekultur* i det nye udkast til fagplanen for dansk er blevet et selvstændigt indholdsområde.

For eleverne i 7.-9. klasse fremhæves deltagelse i læsefællesskaber og deling af læseoplevelser med inspiration fra blandt andet skolebiblioteket. Samtidig nævnes skolebiblioteket direkte som en kilde til elevernes læseliv. Det er nyt.

I CFU har vi udviklet en ny generisk vejledning til læsekasser, som kan bruges på tværs af læsekasser til 6.-9. klasse. Vejledningen tager afsæt i, at unges læselyst kan stimuleres gennem mere medbestemmelse, nysgerrighed og fællesskaber.

Mange elever forbinder stadig skønlitterær læsning med, at hele klassen læser den samme bog. Men en læsekasse fungerer efter en anden logik.

I en læsekasse møder eleverne flere forskellige titler inden for samme tema, genre eller forfatterskab. De får mulighed for at vælge den bog, de synes lyder mest interessant, og læser derefter bogen sammen med andre elever, der har truffet samme valg. Dermed etableres små bogklubber, hvor eleverne deler læseoplevelser og hjælper hinanden med at forstå og fortolke teksten.

Denne organisering understøtter flere af de ambitioner, der formuleres i det nye fagplansudkast. For elever på 7.-9. klassetrin fremhæves blandt andet deltagelse i læsefællesskaber, læseglæde, og deling af læseoplevelser med inspiration fra andre elever og skolebiblioteket.

En generisk læsekassevejledning

Når danske unge læser mindre og samtidig har sværere ved at forstå komplekse tekster, er det nærliggende at fokusere på træning af læsefærdigheder. Men læseudvikling og læselyst hænger tæt sammen.

Hvis elever skal udvikle sig som stærke læsere, har de også brug for erfaringer med læsning som noget socialt, vedkommende og meningsfuldt. Her kan bogklubber og læsekasser være

Samtalekort kan sætte gang i bogsnakken og hjælpe eleverne med at dele deres oplevelser, fortolkninger og spørgsmål undervejs i læsningen. Her et eksempel på, hvordan disse kort ser ud.

tyrker læsekultur

de ældste elevers læseglæde og gøre bogklubber til en naturlig del af udskolingens

et vigtigt supplement til den mere traditionelle litteraturundervisning.

Den nye CFU-vejledning er udviklet, så den kan anvendes på flere skønlitterære læsekasser til udskolingen. Formålet er at gøre det lettere for dansklærere og skolebibliotekarer at skabe meningsfulde bogklubforløb omkring litteraturen.

Vejledningen guider lærere og bibliotekarer gennem hele bogklubforløbet: fra bogvalg og etablering af bogklubber til litterære samtaler under læsningen og fællesskabende efteraktiviteter, hvor eleverne producerer anbefalinger til kommende læsere.

Aktiviteterne omfatter blandt andet bogsmagning, booktalks, arbejde med læseridentitet, samtalekort, emoji-reaktioner, citatjagt samt produktion af bogklubbreve, citatkort og bogsamtalepodcasts.

Hvis læsekultur skal blive mere end et ord i en fagplan, kræver det dog et tættere samarbejde mellem dansklærere og skolebibliotekarer.

Læsekulturens motor

Dansklæreren har den daglige kontakt med eleverne og rammesætter de unges litteraturlæsning. Skolebibliotekaren har samtidig stor erfaring med litteraturformidling, bogvalg og udvikling af inspirerende læsemiljøer. Derfor er skolebibliotekarer oplagte medspillere, når ambitionerne om en stærkere læsekultur skal omsættes til praksis.

Skolebiblioteket kan eksempelvis:

- sammensætte egne eller udstille CFUs læsekasser
- afholde bogsmagninger og booktalks
- stille inspirerende læsesteder til rådighed
- facilitere bogklubmøder
- udstille elevernes citatkort eller bogklubbreve
- lægge bogbreve eller emojis ind i bøger
- formidle elevproducerede bogpodcasts

Mange af aktiviteterne kan integreres i bibliotekets eksisterende arbejde med litteraturformidling og samtidig styrke samarbejdet mellem skolebiblioteket og danskundervisningen.

Humor – en stærk indgang

Blandt CFU's nyere læsekasser er der flere oplagte muligheder for udskolingen.

Særligt *Læsekasse – Humor for unge* kan være et godt sted at starte. Humor kan være en stærk indgang til litteraturen for unge. Fem forskellige ungdomsromaner, der på ret forskellige måder bruger humor som virkemiddel. Her drejer det sig både om at grine, mens man læser og at læse om at blive til grin. Og så er der også en helt absurd sjov bog.

Når elever får lov til at grine sammen om bøger, skabes der ofte engagement og læsemotivation hos grupper, der ellers kan være vanskelige at få med.

I mange år har vi talt om læselyst som noget, den enkelte elev skulle stimuleres til at finde i sig selv. Tiden er måske kommet til at tænke anderledes. Vi må også skabe de fællesskaber, hvor bøger bliver noget, man taler om, anbefaler og deler med andre.

Det nye fagplansudkast peger på læsekultur, læsefællesskaber og skolebibliotekets betydning. CFU's nye generiske vejledning til læsekasser er et konkret bud på, hvordan disse ambitioner kan omsættes til praksis i udskolingen. Her spiller dansklærere og skolebibliotekarer helt centrale roller, og det kalder på et tæt samarbejde.

Find alle læsekasserne

CFUs nyeste læsekasser, kan lånes i hele landet og der kan vælges mellem følgende;

- Læsekasse – Humor for unge (8.-10. klasse)
- Læsekasse – Lejrturen (6.-8. klasse)
- Læsekasse – Kortromaner (7.-8. klasse)
- Læsekasse – Kloge ord til unge ører (7.-9. klasse)
- Forfatterskabskasse: Nicole Boyle Rødtnes (4.-6. klasse)

Du kan også finde den særlige CFUs vejledning med tilhørende elevark og samtalekort ved at følge QR-koden.

